

Makalenin Türü/ Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi/ Date Received : 21.09.2024
Kabul Tarihi/ Date Accepted : 14.12.2024
Yayın Tarihi/ Date Published : 31.12.2024
Yayın Sezonu/ Pub Date Season : Güz/ Autumn

“Düş Kesigi” Romanında Yapı ve Tema

Fatih Şükrü KOÇAR*

Anahtar Kelimeler:

Güray Süngü,
Düş Kesigi,
Yapı,
Tema,
Roman Teorisi,

ÖZ

Bu çalışmanın hipotezi Güray Süngü'nün üçüncü romanı olan *Düş Kesigi*'nin postmodern bulgularının modern roman inceleme yöntemi ile tespit edilebilir iddiasıdır. Roman, bir sabah gördüğü rüyanın etkisiyle uyanan ve kendisini yazdığı romandaki karakter güvenlik görevlisi “M” olarak bulan, “Gereksiz Yazar”ın varoluşsal sorunlarını ele alır. Eserin yapısı yaşanan varoluş problemini ele alacak şekilde kurgulanmıştır. “Gereksiz Yazar” gördüğü rüyaların etkisiyle benliğini kaybeder. Kaybettiği benliğini bulmak için bir arayışa geçer. Varoluşsal sorgulamalarıyla kişilik bölünmesi yaşayan karakter kendisine iyice yabancılaşmıştır. Gereksiz Yazar, üç farklı karaktere bürünmüştür. Kurmacanın arasında sıkışmıştır. Yazar postmodernizmin imkânlarından yararlanarak olayları anlatırken karakter klasik ve modern romanlardakilerden farklıdır. Bu nedenle klasik roman inceleme yöntemi ve terminolojisi ile roman incelenmiştir. Çalışmada modern romana ait unsurlar araştırılarak postmodern romana ait bulgular tespit edilmiş, yani çalışmanın hipotezi doğrulanmıştır.

Structure and Theme in the Novel “Düş Kesigi”

Keywords:

Güray Süngü,
Düş Kesigi,
Structure,
Theme,
Novel Theory.

ABSTRACT

The hypothesis of this study is the claim that the postmodern findings of Güray Süngü's third novel, *Düş Kesigi*, can be identified with the modern novel analysis method. The novel deals with the existential problems of “Unnecessary Writer” who wakes up one morning under the influence of a dream and finds himself as “M”, a security guard character in the novel he wrote. The structure of the work is constructed in a way to address the problem of existence. “The Unnecessary Writer” loses his identity under the influence of his dreams. He goes on a quest to find his lost self. The character, who experiences a split in personality with his existential questioning, has become alienated from himself. The Unnecessary Writer takes on three different characters. He is stuck between fiction. While the author narrates the events by utilizing the possibilities of postmodernism, the character is different from those in classical and modern novels. For this reason, the novel was analyzed with the classical novel analysis method and terminology. In the study, the findings of the modern novel were investigated and the findings of the postmodern novel were determined, that is, the hypothesis of the study was confirmed.

* Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, fskocar@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7254-0765

1. GİRİŞ

*Düş Kesigi*¹, Güray Süngü'nün üçüncü romanıdır. Eser, 2010 Oğuz Atay Roman Ödülü'ne layık görülmüştür. Romanın ilk baskısı aynı yıl Pupa yayınları, son baskısı İz yayıncılık tarafından basılmıştır. Roman 415 sayfadır. Üç ana bölümden oluşmakta; birinci bölümde yedi, ikinci bölümde on bir, üçüncü bölümde on üç alt bölüm vardır. Romanda bir sabah uyandığında, gördüğü rüyanın etkisiyle kurmaca ile gerçek arasında sıkışıp kalan romanın başkarakteri "Gereksiz Yazar"ın kendi benliğini ararken yapmış olduğu varoluşsal yolculuğa eşlik edilir. Bu yolculukta bilinç akışı tekniğiyle sürekli sorgulamalar yapan Gereksiz Yazar, kaybettiği benliğini aramaktadır. Bu bağlamda kişinin kendi özünü aradığı bir dünya olan iç benlik, kendi gücünün sınırlarını bilmediği ve arayış yoluyla bulabileceği ve keşfettiğinde benliğiyle hareket edebileceği an olarak özetlenebilir (Namlı, 2007: 1213). Romanda da karakterin benliği bölünmüş karakter gerçek benliğini aramak için yola çıkmıştır. Çıktığı bu yolculuk klasik ve modern romanlardan farklılaşarak postmodern roman örneği sergilemektedir. Modern bireyin kalabalıklar içerisinde yalnızlaşarak yaptığı bu yolculukta karakter kahramanlaştırılmaz. Bireyi yücelten modern anlayışı yıkarak çoğulculuğu yine birey üzerinden aktaran bu anlayış insan merkezli bir anlayıştan merkeziyetsiz bir anlayışa dönüştürmüştür. Gerçeklikten uzaklaşarak zaman ve mekân kavramının yerine uzamı getirmiştir. Bununla beraber kişi kadrosu silikleşmiş, kişiler sorunlu hatta şizofreni ile ilişkilendirilebilmektedir. Bakış açısı çoğulcu bir hal alarak modern insanın kalabalıklar içerisindeki kalabalıklaşmasını sağlamıştır. Akli yadsıyan bu anlayış modern romanlardan farklı bir kurgu sunmaktadır. Romana parodi, ironi, üstkurmaca, pastiş gibi teknikler getirmiştir. Klasik ve modern romanın standartlarını değiştiren bu anlayış bütün kuralları yeniden düzenler (Şahin, 2019: 41-51). Bu nedenle çalışmada amaç; Güray Süngü'nün "Düş Kesigi" adlı romanını, konu, tema, olay örgüsü, zaman, kişiler, mekân, isim içerik, bakış açısı ve anlatıcı bakımlarından incelemektir. Bu bağlamda çalışmada öncelikle yapı daha sonra tema incelenecektir.

2. YAPI

Yapı anlatma esasına bağlı bir metin olan romanın organik bütünü oluşturur. Roman başkışısının yaşadığı değişimi episodlardan oluşan başlangıcı, ortası ve sonu olan yapı okurda bazı duyguları uyandırmaktadır. Romanın özünü de oluşturan karakterin değişimi ve değişime bağlı olan karakterin ruh hâli, karakter ve davranışları ve çevre içindeki durumu anlamak için yapı unsurlarına bakmak gerekmektedir (Stevick, 2010: 140). Bu nedenle isim, bakış açısı, anlatıcı, olay örgüsü, mekân, zaman ve kişi kadrosu ayrı ayrı ele alınarak parçadan organik bütüne ulaşılmaktadır.

2.1. İsim İçerik İlişkisi

Romanda ilk göze çapan unsur adıdır. Romanın adı, kurgunun tamamı temel alınarak verilir. Adın romanın bütününe yansıtması ve cezbedici ve etkili olmasına dikkat edilir. Romanın adı, anlatılanı idrak etmede, açıklamada, içeriğini etkileyici bir şekilde aktarmada oldukça kritiktir. Yazar, romanın özelliğini ve içeriğini en kapsamlı ve çarpıcı bir biçimde temsil edecek şekilde simgesel değere sahip bir isim vermeye çalışır (Çetin, 2005: 185-186). *Düş Kesigi*, belirtisiz isim tamlamasıdır. Romanda da belirsizlikler romanın sonuna kadar

¹ Bu yazıdaki alıntılar romanın bu baskısına aittir: Güray Süngü, *Düş Kesigi*, (7. Baskı), İz Yayıncılık, İstanbul, 2018.

korunur. Bu yüzden *Düş Kesigi* adı kurgunun tamamını yansıtabilecek ve içerik hakkında ipuçları barındırabilecek bir işleve sahiptir. Roman, Yazar’ın gördüğü bir rüyayla, düşünle başlar. Tamlayan durumunda olan düşün sınırları olmayan bir var oluş sorgulamasının ana kaynağıdır. Bu sorgulamalar benliğini ararken karakterin benliğinin tamamen kaybolmasına kadar gider. Bu nedenle düşün, romanın temalarından birisidir. Tamlanan durumunda olan kesik ifadesi de bir düşünsten alınan bir parça olarak somutlaştırılabilir. Bu çerçevede Yazar’ın rüyalarını hatırlayamamasının sebebi rüyalarındaki kesintiden, kopukluktan, “kesik” likten kaynaklanmaktadır. Ayrıca “düş kesigi” tamlaması yazarın içinde bulunduğu belirsizliği ifade etmesi bakımından oldukça önemlidir. Romanın olay örgüsü bu belirsizlik üzerine kurgulanmıştır.

2.2. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Bakış açısı anlatma esasına bağlı metinlerde olay örgüsünün ve bu olay örgüsünü meydana gelmesinde kullanılan zaman, mekân ve şahıs kadrosu gibi unsurların kimi etkilediği, etkilenen kişinin olayı nasıl anladığı ve roman kişilerinin hangi kişiye nasıl, ne şekilde aktarılmakta olduğu sorulara verilen cevaptır (Boynukara, 1997: 14). Süregelen olaylar zincirinin kimin gözünden ve kim tarafından aktarıldığı konusunda etkili bir unsur olan bakış açısı romanın en önemli ve vazgeçilmez ögesidir (Tekin, 2009: 20). Romanın tüm yapısı, aktarımı bakış açısı üzerinden kurulur. *Düş Kesigi* romanında postmodern anlatım teknikleri başarılı bir şekilde kullanılmıştır. Nedensellik ilkesinin geçerli olmadığı romanda olaylar içe içe geçmiş, kurmaca bir evren yaratılmıştır. Bu nedenle roman belirsizliklerle bezenmiştir. *Düş Kesigi* romanında böyle bir atmosfer oluşturmak için “çoğul bakış açısı” kullanılmıştır. Romanda ilk dikkatimizi çeken “kahraman anlatıcı bakış açısı”dır (Aktaş, 2013: 83). Vakalar birinci tekil kişi anlatımıyla konuşan başkişinin olaylara bakış açısıyla anlatılır. Kahraman anlatıcı rolündeki Yazar, üç bölümden oluşan olay örgüsünde sırasıyla M ve Yaşlı Adam olarak karşımıza çıkar. Karakter kendisiyle de karşılaşmış olur. Yazar “hâkim bakış açısı”yla olaylar ve düşünceler hakkında bilgi verir (Aktaş, 2013: 72). Örneğin; “Gözü masanın üzerindeki ders kitabına takıldı ve eline aldı kitabı. Sen anlamlı mısın dedi kitaba. Kitap normal olarak cevap vermedi. Gereksizyazar’a” (s. 327). Anlatıda iç içe geçmiş olayları anlatan anlatıcı aslında romanı kurgulayan kişidir. Anlatılanların kurgu olduğunu vurgulayan bu durum, romanın üst kurmacaya dayalı bir yapı olarak şekillenmesini sağlamıştır. “Üstkurmaca “edebiyatı oyun olarak gören bir anlayışın ürünüdür; özne-nesne, iç dünya-reel yaşam, kurmaca-gerçeklik karşıtlıklarının birbirine karıştığı ya da aynı zamanda yaşandığı çoğulcu (pluralist) ve eşzamanlı (simultaneous) bir gerçeklik anlayışını yansıtır” (Ecevit, 2011: 999). Postmodern romana özgü bu karşıtlıklardan yazar sıklıkla faydalanmıştır. Modern roman anlayışından çok farklı bir yapıya sahip ve kuralı değil daha çok kuralsızlığı temel alan postmodern roman yazarları dış gerçeklikten ziyade iç gerçekliğe önem verirler (Tekin, 2006: 95). Bu nedenle roman başkişisi kişilik bölünmesi yaşarak farklı karakterler ve onlara ait benliklerle ortaya çıkar. Postmodern roman ile beraber anlatıcı tekrar belirginlik kazanarak aktif olur. Özellikle üstkurmacanın ön plana çıktığı metinlerde kurgu ve yapı unsurları dinamik durumuna gelir (Sazyek, 2002: 498). Karakter gördüklerini anlattığı olayları daha sonra farklı bir karakterin gözünden anlatır. Bazen de olaylar hakkında yazar yorum yaparak kişisel düşüncelerini aktarır. “Sen nasıl geldin buraya, türünden bir iki cümle dile getirilmiş olabilir o an, tam emin değiliz” (s. 317) şeklinde zaman zaman anlatıcı ortaya çıkarak okurla konuşur. “Gözlemci-Anlatıcı”ya ait bakış açısını da kullanan yazar bu şekilde üç bakış açısını da eserde kullanmıştır. Böylelikle hem okur hem

de yazar romanın anlamlandırılmasında etkin bir şekilde görev alır. Çoğul bakış açısıyla yazar olay örgüsünü, zaman, mekân ve kişi kadrosunu belirsizleştirerek. Nesnel gerçekliği yıkarak oyunlaştırır.

2.3. Olay Örgüsü

Romanın yazılma amacını da oluşturan olay örgüsü belirli bir zaman, mekân içerisindeki kişi davranışlarının neden ve sonuçların yazarın muhayyilesinden damıtılarak kurgulanmış biçimdir. Romandaki belirsizlikleri arttırmaya çalışan Güray Süngü, okurun algılama sınırlarını zorlayan bir kurgu yaratmıştır. Kurgu dolayısıyla romanda neden sonuç ilişkilerini tespit etmek oldukça güç bir duruma gelmiştir. Klasik ve modern romanların aksine olay önemini kaybetmiş yerine oyun ve belirsizlik gelmiştir. Okuru romanın anlamlandırılmasında daha aktif bir konuma getiren bu anlayış her türlü mantık kurallarını yıkarak olayı, kişileri, zamanı ve mekânı kaygan bir zemin üzerine inşa etmiştir. Okur gerçek ile kurmaca arasına sıkışmıştır. Parodi, pastij, kolaj, üst kurmaca ile belirsizlik artmış olay örgüsü daha girift bir duruma dönüşmüştür (Evis, 2021). Düş kesigi romanı fantastik öğelerle bezenmiş gerçeğin düş ile iç içe geçtiği karmaşık bir olay örgüsüne sahiptir. Farklı zaman ve mekân algısına sahip olan olaylar kimi zaman tek bir çizgide ilerlemesine rağmen çoğunlukla iç içe geçmiş bir yapıdadır. Üç ana bölümde sırasıyla anlatılan olaylar "helezonik" bir şekilde olay örgüsünün yapılanmasını sağlamıştır. Bu nedenle roman kaygan bir zemine oturtulmuştur. Postmodern anlatılara özgü olan bu yapıyı aşağıdaki şekil ile anlatacağız:

Şekil 1. Karakterin Benlik Durumu

Şekilde de görüldüğü gibi olay örgüsünü belirleyen karakterin benlik durumudur. Karakter üç farklı benlik ile olay örgüsünü şekillendirirken, olaylar iç içe ve üst üste gerçekleşmektedir. Karakter kendi benlikleri ile bile karşılaşır konuşabilmektedir. Bu durum olay örgüsünü daha da karmaşık yapmaktadır. Karakter zaman, mekan algısını sarsan bir şekilde kendisi ile karşılaşır.

Gereksiz Yazar'ın rüyasında gördüğü kırmızı arabayı hatırlamaması sebebiyle karakter zihnindeki boşlukları dolduramaz. Bu nedenle boşluğa düşer ve zihnindeki boşlukları aramak için yola koyulur. Benliğini kaybetmiştir, aradığı benliğidir. Bu arayış "ana düğüm" dür. Yazar düşünsel boyutta çıkacağı bu yolculuğa ilk olarak işe gitmeyerek başlar. Rüyalarında gördüğü adama yaklaşımdan, yüzleşmekten korkması onun iş hayatını da etkilemiştir. Karakter eşi Z'ye çaktırmamasına rağmen kötü bir şeyler olduğunu anlayan Z, Yazar'a anlayışla yaklaşır. birinci ana bölümün üçüncü bölümünde rüyasında gördüğü kırmızı arabayı aramak için etrafa bakınırken hiç kırmızı araba görememesi yeşil olarak görmesi ironik bir durumdur. "Ara düğüm" niteliğindeki bu olay yazarın renk körü olduğunun öğrenilmesiyle ortadan kalkar. "Ne yapıyorsun sen?" dedi. Dönüp sırtımda bana bu soruyu soran o adama. 'iyiyim siz nasılsınız?' dedim. 'Onu demiyorum kuşları

eziyordun” dedi (s. 35-36) diyerek konuşmaya başlayan adam karakterin kendisidir. İlerleyen bölümlerinde tekrar karşılaşacağımız bu olayda bu sefer karakter Yaşlı Adam olarak çıkararak kendisiyle konuşacaktır. Bu şekilde sanki Yazar’ın karşısına bir ayna konulmuş gibi kendisiyle konuşması bu bölümde okurun bilmediği bir şeydir. Aslında karakterin kendisiyle ya da Yaşlı Adam’la yaptığı bu konuşma karakteri varoluşsal bir sorgulamaya sokar. Bilinç akışı tekniğiyle zihninden geçenleri sürekli paylaşır. Yazar evinde bir yabancıyla karşılaşır ve bu yabancı adam Yazar’ın çalışma odasından Yazar’ın yazdığı romanı ve paltosunu alır. Daha sonra tekrar karşılaşacağı bu adam ona bu paltoyu verecek ve karakter onun kendisine ait olduğunun farkına varmayacaktır. Bütün bu yaşanan olaylar Z’nin kendisini aldatmasını düşündürecektir. Belirsizlikler Z’nin yazara renk körü olduğunu, adının M olmadığını, bütün bu yaşananların yazdığı romanın etkisiyle kendisini onun yerine koymasından kaynaklandığını, anlatmasıyla netleşmektedir. Z ile yaptığı bu konuşma ile birinci ana bölüm sonlandırılır. Fakat karakter “Parktaki yaşlı adam... Bu son cümleleri kurmasaydı belki Z’nin sonu olmayacaktı bunlar. Ama... ne bileyim. Bilmiyorum. Galiba karımı öldürdüm. Hatırlamıyorum o dakikaları. Evden koşarak çıktığımı hatırlıyorum sadece. Üzerim kan, kırmızı, koyu, sıcak, üşüyerek...” (s. 102) diyerek Birinci bölümü bitirmesi cevapları olmayan sorular meydana getirmektedir. Ara düğüm niteliğindeki bu olaylar ilerideki bölümler için de merak unsuru sağlamaktadır.

İkinci bölüm mekân değişikliğiyle beraber yeni kişilerin ortaya çıkmasını da sağlar. Konakta karşılaştığı 01 ve 02 adını verdiği şahıslar M’nin iletişim kurabildiği nadir kişilerdir. Farklı konular üzerinde konuşmaları M’nin yaşadığı olaylardan bir nebze uzaklaşmasını sağlasa da aslında yeni soruların oluşmasına ve soru çemberinin oldukça genişlenmesine neden olmuştur. Konakta ayna karşısında kendisini sorgularken kapı çalar, gelen Z’dir. İlk bölümde öldürdüğünü sandığı Z’nin yaşadığı bilinmez. Z’nin ortaya çıkması karakterin zihin oyunlarının bir yansıması niteliğindedir. Karakterin psikolojik sorunlarının olduğu netleşmiştir. Kazağında kan olarak düşündüğü kırmızılığın ne olduğu muğlâktır. Haftalardır o lekeyle yaşadığını belirtmesi geçen süreyi ve içinde bulunduğu durumu analiz etmemiz açısından önemlidir. Fakat Z ona “renk körüsün. Bunu aklında tut” şeklinde uyarıda bulunur. Bu sözler hem M için hem de okurlar için bir uyarıdır. Konaktan çıkıp dolaştığı bir gün parkta Yaşlı Adam’la karşılaşır. Yaşlı Adam bölünmüş benliğinin bir parçasıdır. Yaşlı adam ilk bölümde evde karşılaştığı paltosunu çaldığını düşündüğü adamdır. Üşüdüğü için M’ye kazağını verir. Kazağı verdikten sonra paltosunu giymesi palto simgesinin önemini gösterir. “Ben bir roman kahramanıyım genç adam. Ve şu anda yazarımı aramakla meşgulüm. Peki, sen kimsin?” (s. 197) sorusuyla, kendi varlığından bile haberi olmayan M’ye eve dönmeye karar verir. “Her şey rüya ile başlamıştı. Bir rüya görmüştüm. Hatırlayanlar kendisini zorlasın ben de hatırlamıyordum önceleri ama sonra hatırladım. Bana sırtı dönük adamı... ona her rüyada bir adım daha yaklaşan kendimi... Dönüşü... Onu görüşüm... Delirişim...” (s. 201) sözleriyle delirdiğini kendi de kabul etmiştir. Gereksiz Yazar, içinde bulunduğu durumu anlamaya başlamıştır. Fakat bu durum tam anlamda psikolojik olarak düzeldiğini göstermemektedir. Çünkü yaşadığı paranoyalar ve sanrılar devam etmektedir. “Rüyamdaki adam ben çıkmıştım galiba. Deliren adam, yüzü gerilmiş ve deli bana bakan. Ama yok önce böyle sanmıştım, sonra ise gerçeği anlamıştım. Ben değildim, o adamdı, yani o kitaplarında yazarı o bay yazar. Ya da tersi. Tam hatırlamıyorum. Önce o adam sanmıştım sonra o adam değil benim delirmiş halim olduğunu anlamıştım rüyamdaki adamın... İşin aslı itiraf etmeliyim ki hatırlamıyorum hangisi olduğunu, şimdi gerekli de değil zaten çünkü buldum” (s. 201-202). Bu şekilde gerçeğin, ne olduğu belirsizleşmiştir. Bu delirmeleri, rüyaların nedeni olarak çocukluk yıllarını ve hatırladığı kadarıyla babasını anlatmasına sebep olur. Bu nedenle sorunlarının temellerini o yıllardaki yaşadıklarıyla ilişkilendirebilecektir.

İkinci ana bölümün onuncu bölümünde karakter eve gider. Karakter burada kendisini M diye tanımlarken evdeki M ise onu bir yabancı diye tanımlar. “Salondan içeriye

girince... onunla karşılaştım diyeceğim ama siz bana kiminle diye soracaksınız bende cevap verene kadar deli olacağım. Bilmiyorum kim olduğunu bilmiyorum. Rüyamdaki adamlarla karşılaştım. Ya da karımın sevgilisi olan o yazar bozuntusuyla... Ya da o yazar bozuntusu benim rüyamdaki kâbusum..." (s. 217). Burada ilk bölümde evine giren hırsız kimliğiyle karşımıza çıkmaktadır. Zaman mekân algısının sınırlarını zorlayan bu ifadeler zihinlerde çözülmesi zor problemler yaratmaktadır. Bu şekilde olay örgüsünün ana düğümü olan benlik bölünmesine ara düğümler ekleyerek okurun dikkatinin dağılmasını engellenmektedir. Evden yazdığı romanı alıp çıkar. Konağa tekrar döner. Konakta okuduğu kitap müsveddelerinde, şu ifadeler geçer: "kitabın sonunda Z'yi öldürmüyordu M, yani Z'yi öldürüyordu ama Z, M'nin karısı değildi, M'nin karısı yoktu müsveddelerde köpeğini öldürüyordu. Z köpeğinin adıydı" (s. 236). Romandaki bir düğümde burada çözülmektedir. Kitabın başında "Doktora gittim. Bir köpek öldürebileceğimi söyledim" (s. 9) demesinin sebebinin kitapta yapılan bazı değişiklikler olduğu ortaya çıkmıştır.

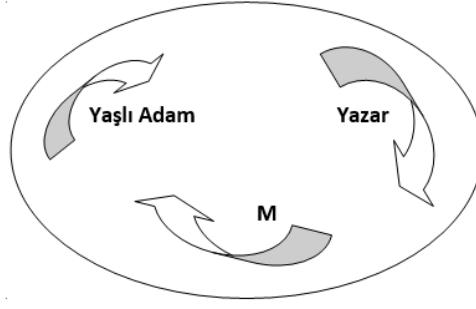
Üçüncü ana bölümde yazar, "her şeyi, tüm kurulu düzeni reddettiği için evini de terk eden ve bu izbe konağa gelen, bu izbe konakta, bir zamanlar bir konakta yaşamış olduğunu hatırlayıp, anılarının canlanmasını sağlayarak kendisiyle ilgili yargılamasında başarılı olma şansını yakalayan ve tüm bir geçmişini ve geleceği ve kim olduğuyla harmanlayarak yaratılış amacını okurların gözüne sokarcasına anlatmaya başlamadan önce" (s. 250) sözleriyle yaratılış amacına ve kim olduğuna yaklaştığını söyler. Konaktaki arkadaşlarının tepkisi nedeni ile konaktan ayrılıp sokaklarda yürüyüp düşünmeye, sorgulamaya başlamıştır. Yaşlı Adam parkta dolaşırken "Ne yapıyorsun böyle" (s. 272) diyerek genç çocuğa kuşları ezmemesi, dikkat etmesi gerektiğini söyler. Birinci bölümde genç olan karakter bu bölümde Yaşlı Adam olarak karşımıza çıkar. Yaşlı adam ona roman hakkında bazı şeyler anlatır. Fakat bu bölümde yazar daha fazla ayrıntıya girerek gözlemlere de yer verir. Genç "merak etmeyin yazar değilim, sadece güvenlik görevlisiyim fakat bu gün oda değilim sadece avareyim" (s. 277) diyerek birinci bölüme, olayın başlangıcına atıf yapmaktadır. "Körsün kör, senden bir cacık olmaz. Dedim. Ve döndüm arkamı. Ama bunu ondan bir cacık olmayacağını düşündüğüm için yapmadım, aşırı güvenden sıyrılması ve sorgulamaya girişmesi gerektiğinden yaptım. Bu arada parkın çıkışına yaklaşmışım. Çıkmak üzereyken yavaşça döndüm ve ona baktım. Göz göze geldik. Körsün sen kör. Kim bilir ne zaman, aslında kim bilir değil, bildiğim bir zamanda, ama ileride, ama yakın gelecekte, benim bu şekilde parktan birden çıkıp sana bakışım yüzümdeki ifade ve hafifçe sana dönmüşlüğüme sana ne düşündürecek, aklına ne getirecek biliyor musun ama ben biliyorum" (s. 278). Bu sözlerle beraber yazarın bir üstkurmacada olduğu tam anlamıyla kesinleşmektedir. Aslında kendisi olan gencin sorgulamaya geçmesine ve ileride kendisi olmasına yol açan kişi de kendisidir. Üçüncü ana bölümün dördüncü bölümünde yazar hatırlamaya başlar. Bu durumu mekânların nerede olduğunu hatırlamasında ve yer isimleri kullanmasından anlaşılabilir. Sokakta dolaşırken çocukluk günlerini düşünür. Karakter babası tarafından psikolojik bir baskıya maruz kalmıştır. Bu nedenle istediği mükemmeliyetçi kişiliği onun psikolojisini bozmuştur. Gençlik yıllarını hatırlaması Z'nin adının Melek olduğunu hatırlamasına neden olur. Evlilik sürecini, ilk kitabını nasıl yayımladığını, kırmızı arabayı nasıl aldığını her şeyi hatırlar. Burada yazar karakterin adını Gereksiz Yazar koymuş ve kitabını bastırma için bir yayın evinin yolu tutmuştur. Gittiği yayın evinde sorumlu kişi ticari kaygıları nedeni ile romanda bir takım değişiklikler istemektedir. "Köpek de ne... Garip... Buraya bir kadın koy, sevgili filan. İlgi çeker böyle şeyler. Bu anlatım gücüyle bestselir olur kitabın. Köpeğin geçtiği ilk cümleyi sildi ve Z dedi sevgili" (s. 386). Bu değişiklikler sebebiyle yazar sürekli düzeltme yapıp yapmayacağını düşünmeye başlar. Nihayetinde kitap düzeltmelerle basılır, medya tarafından da ilgi oldukça ilgi görür. "Aile içi şiddeti anlatan başarılı bir ilk roman. Saçma romanda babası tarafından kötü muameleye tabii tutulan bir gencin var oluş mücadelesi geriye dönüşlerle anlatılıyor deniyordu. Sert ve sorunlu bir baba... Hatta öyle ki, kahramanın babası kahramanın annesinin dilini kesiyor

geçmişte, sonuçta yani romanda kahramanda karısını öldürüyor” (s. 397). Yazar kendi hayatından kesitleri anlattığı romanına bu tür inceleme yazıları yazılmasını hazmedemez. Babasının, annesini bu duruma düşürmesi sebebiyle sürekli kendisini suçlar. Çünkü romanı yazarken hayatından izler taşıdığı farkındadır ve kendi yaşantısının ipuçlarını taşıyan bir eser olarak kaleme alır. Bu olaylar yazarın bilinçaltında baskılara neden olur. Öncelikle rüya görmeye başlar. Kitabın son bölümünde tekrar konağa gidip arkadaşlarıyla varoluşsal problemler üzerine konuşur. Eve gitmek istemektedir fakat evin yerini hatırlayamaz. Karakterlerin adının tek harf olmasının sebebini annesinin son anlarında gereksiz yazarın ismini söylemeye çalışmasına bağlar. Yazdığı romanda annesi dilsizdir. Romanda babasını profesör yazmasına rağmen babası Gedikpaşa’da deri ütücüsüdür. Annesi ise hastadır. Annesi hastayken sürekli onu parka götürmüştür. Bu onun hezeyan yaşadığı dönemlerinde kurtuluş olarak parka gitmesinin sebeplerinden birisidir. Z sonunda Gereksizyazar’ı kolundan tutup evine götürür. M’nin kendisini affedip affetmeyeceğini Z’ye sorar ve kitap bu şekilde sonlanır.

Sonuç olarak Güray Süngü, *Düş Kesiği* romanının kurgusunu postmodern tekniklerle inşa etmiştir. Romanda olay örgüsünü oluşturan vakalar tekrarlanır ve olay örgüsüne hem açıklık getirir hem de zenginleştirir.

2.4. Kişiler

Roman kurgusu bakımından kişiler oldukça önemlidir. Anlatılan hikâyeyi canlandıran, romanın kimliğini oluşturan öge olan roman kişileri, ele alınan içerik ve eseri oluşturan diğer unsurlarla bütünlük oluşturacak şekilde tasarlanır. “Bir roman ve oyunda başkisi, eserdeki değişim sürecini yaşayan, ilgi merkezi olan ve yapıyı oluşturan bütün unsurların merkezi olan kişidir” (Stevick, 2017: 143). M, *Düş Kesiği* romanının başkisisidir. Olaylar onun etrafında şekillenir. Başkisi olarak seçilmiş olan M alışılmışın dışında bir karakterdir. Romanda hem kendisi hem de diğer benlikleri olan Yazar ve Yaşlı Adam’ı başkisi konumunda görebiliriz. Postmodern romanlara özgü bu durum, karakterin eş zamanlı olarak üç ayrı benlikle karşımıza çıkmasını sağlar. “Temel anlayışları itibariyle ‘otorite’ ve ‘egemenliğe’ karşı çıkan postmodern yazarlar, dış gerçekliğe değil, iç gerçekliğe önem verirler. Buradaki ‘iç gerçeklik’ ibaresiyle vurgulanmak istedikleri yazılan, daha doğrusu yazar tarafından kurgulanan metindeki gerçekliktir. Kahraman, bu gerçekliği canlandırmak için vardır: O, ilgi odağı olmaktan çok, sıradan bir kişidir” (Tekin, 2006: 95). Romanın ana karakteri de dış gerçeklikten kopuk, var oluş sıkıntısı içerisinde, benlik sorgulamaları ile kendi kimliğini aramaktadır. M kimliğini aramaya koyulduğu bu yolculukta başka kimliklerle karşımıza çıkar. Olaylara farklı kimliklerle beraber farklı açılardan bakan M kaybolan öz benini aramak için her şeyi geride bırakır. Bunu romandaki M karakteri olduğunu düşünmesine bağlayan yazar kendi benlikleriyle karşılaştırarak birbirleriyle diyalog kurmalarını sağlar. Bu şekilde eşzamanlı olarak ilerleyen romanda kendisine kim olduğunu sormaz. Çünkü o, olduğuna inandığı kişidir. Diğer benliklerini tanımaz. Parkta yazar olduğunu söyleyen biriyle karşılaşır. Yazarın yazdığı romanlardan birinde ise kahraman bir şirkette güvenlik görevlisi olarak çalışmaktadır ve dahası onun da kırmızı bir arabası vardır. Böylece postmodern romana özgü bir şekilde M’nin konuştuğu kişinin kendisi olduğu anlaşılmaktadır. Postmodernizme özgü kişinin silikleşmesi, hayal ile gerçek arasındaki kişilerin varlığı görülmektedir (Evis, 2021). Karakter üstkurmaca ile olay örgüsüne müdahale edebilmektedir. Yazdığı romandaki kişiler ve olaylar ile gerçek hayattaki kişiler iç içe girmiştir. Karakter artık alışık olduğumuz roman karakterlerinden çok farklıdır. Romandaki değişiklikler ve zihnindeki kopukluklar ile kendisi ile karşılaşabilmekte diyalog kurabilmektedir. Tek bir karakter bu doğrultuda üç farklı karakter ile karşımıza çıkabilmektedir. Aşağıdaki şekil ile başkahramanı tasvir etmeye çalıştık (Şekil 2).

Şekil 2. Karakterin Dönüşümü

Norm karakter “romanın mekanik yapısı içerisinde tamamen mekanik bir rol oynayabilir veya koronun görevini yerine getirebilir, roman başkışisi ile toplum arasındaki iletişimi sağlayan bir araç olabilir, en basit anlamda tezat yaratmak ve okuyucuyu rahatlatmak için kullanılabilir” (Stevick, 2017: 185-186). Bu bağlamda başkışı “M” iken “Gereksiz Yazar” ve “Yaşlı Adam” norm karakterlerdir. “Yaşlı Adam” başkışıyken “Gereksiz Yazar” ve “M” norm karakter; “M” başkışıyken “Gereksiz Yazar” hem de “Yaşlı Adam” norm karakter durumundadır. Başkarakter ve norm karakter sürekli bir dönüşüm halindedir. Postmodern anlatılara özgü bu durum okurun zihninin karışmasına sebep olmaktadır. Kişilerin silikleşmesi, hayal-gerçek arası kişilerin varlıkları norm karakter ve başkışinin dönüşümü şekil 2’de gösterilmiştir. Aynı karakter hem başkışı hem de norm karakter olarak postmodern romana özgü olarak silikleşerek merkezizetsiz bir zemine oturtulmuştur.

“Fon karakterler, romanda bir an için ilgi merkezi yapılabilen, fakat ferdi olarak derinliği ve mahiyeti olmayan karakterlerdir. Dolayısıyla bunlar, roman başkışileri gibi hikâyenin akışı içinde, gelişme ve değişme süreci yaşamazlar, tepkilerimizi yönlendiremezler. Ancak romandaki olayların yorumlanmasında katkıları bulunan ve amaç olmaktan çok, araç fonksiyonunda olan tiplerdir” (Korkmaz, 2015: 206). Fon karakter durumunda bulunan Z’nin asıl adı Melek’tir. Z’nin düşünceleri, psikolojisi hakkında çok fazla bilgi verilmez. Fon karaktere özgü olan bu yaklaşım başkarakterin içinde bulunduğu psikolojik durumu ve olayların akışını şekillendirmek için kullanılır. M’nin içinde bulunduğu benlik bölünmesi nedeniyle Melek’i yazdığı roman karakteri Z’nin yerine koyar. Z çalışan M’ye destek olan onun psikolojik durumunun fakında olan bir karakterdir. Ayrıca konakta yaşayan ve mekân tasvirinde önemli ölçüde yardımcı olan 01, 02 adındaki kişiler fon karakter durumundadırlar. Zaman zaman M ile görüş ayrılıklarına düşseler de M’nin düşüncelerinin olgunlaşmasına, içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmasına yardımcı olmuşlardır. M’nin annesi ve babası da fon karakterlerdir. Geçmişte yaşadığı olaylar sebebiyle psikolojisinin bozulduğunu, annesinin son nefesini verirken adını söylerken vefat etmesi, romanda adının tek harfle yazılmasının sebebi olarak gösterilmiştir. Romanın başında iş yerinden patronu Levent, iş yerinden arkadaşı Dursun da fon karakter durumundadırlar.

2.5. Zaman

*Düş Kesigi’*nde zaman kavramı önemli unsurlardan birisidir. İç içe geçmiş durumda olan metin halkalarında ileri gidiş ve geriye dönüşlerle zaman döngüsel bir biçimde ilerlemektedir. Ayrıca zaman ve mekân algısının ötesinde olan bu romanda; “Tam emin olmamakla beraber üçüncü günü ilk andığım gün olan ikinci haftanın filan içinde yahut üçüncü haftanın falan başında olmalıydım o an. Daha önce de dediğim gibi nasıl olacağını o an keşfetmemiştim, yani üçüncü günü ilk andığım gün olan ikinci haftanın içindeki o gün”

(s. 151) cümlesinde olduğu gibi zaman muğlaklığını sürekli korumaktadır. Zaman benliklerle beraber ilerler bir benlik ileri bir zamandayken diğer benlik geçmiş zamandadır. Ayrıca evde zaman daha ağır ilerlerken konakta daha hızlı ilerler. Romanda karakterin gençliğinin geçtiği dönemleri geriye dönüş tekniğiyle hatırladığı sırada, yazar çocukluk yıllarına kadar gider. Üç katmanlı zaman şeklini alan bu yapı postmodern romana özgü bir anlatım biçimidir. M yaşadığı zamanda diğer benliği Yaşlı Adam ile kendisi ile karşılaşır. Gelecekteki kendisi ile şimdiki zamanda karşılaşması romanda belirsizlikleri oluşturmakta bir araçtır. Bu belirsizlikler okuru da atkifleştirir (Güler, 2022: 147). Aynı anda birbiriyle çakışan zamanı saatin çarklarına benzeterek şekil 3 ile temsil etmek daha açıklayıcı olacaktır.

Şekil 3. Karakterin İçinde Bulunduğu Zaman

Postmodern romanda zaman ve mekan belirsizliği görülmektedir. Karakter gelecekteki ve geçmişteki kendisiyle karşılaşarak kronolojik zaman algısını yıkarak satın çarklarındaki gibi bir biçime dönüşür. Vakanın gerçekleştiği zaman saatin çarkları gibi karakterin benlik durumu değiştikçe diğer benliklerin vaka halkalarındaki zamanı harekete geçirerek değiştirir. Lineer zaman akışı parçalarak gerçeklik değiştirilir.

2.6. Mekân

“Mekân, romana özgü olay ya da olayların ve roman kişilerinin hareketlerine ayrılmış bir sahne olan yerdir” (Çetin, 2005: 133). Ayrıca roman kişilerinin şekillenmesinde de mekân unsurlarının önemi büyüktür (Tekin, 2006: 130). Hem eşyalar hem de insanlar üzerinde önemli bir etkisi olan mekânlar yaratılan değişim ve dönüşümleri etkiler. “Mekân, sadece dış gerçekliğin değil, büyük ölçüde iç gerçekliğin (moral gerçeğin) ortaya konulmasına, yansıtılmasına vasıta kılınır. Onunla, dış dünyanın tanıtılmasından çok, insanın bilinç dünyasının aydınlatılmasına vasıta kılınır” (Tekin, 2006: 142). M'nin yaşadığı evden çıkıp, zihni gibi karanlık bir konağa gitmesi buna örnektir. Parka gittiğinde diğer benliğiyle karşılaşması orada onunla yaptığı konuşma mekânın insanın bilinç ve bilinçaltını yansıtmasına örnek teşkil eder. Yazar kahramanının kimliğini şekillendirmek için mekân unsurundan yararlanır (Tekin, 2006: 143). Gittiği konaktaki uyuyan evsiz insanlar ve onların içinde bulunduğu durum, fiziki ve psikolojik özelliklerini açıklaması açısından önemlidir. Roman kahramanı çevresini gözlemleyip tasvir ederken, kendi ruh hâlini yansıtan imgelerle veya duygusunu aktarabilecek renklerle mekânlarla aktarım sağlar. Bu yüzden *Düş Kesiği* romanında fiziksel mekândan çok algısal mekân tercih edilmiştir. Ayrıca “olayları yaşayan kahraman, olayların cereyan ettiği yere, doğal olarak, anlatıcıdan daha yakındır. Dolayısıyla, mekâna daha yakından ve daha beşeri bir sıcaklıkla bakar” (Tekin, 2006: 154). “Kendimce mekân diye nitelendirdiğim yer yani eski evim olabilirdi” (s. 205) cümlesiyle mekân ile

arasında duygusal bir yakınlık kurmuştur. “Kişi-yer ilişkisini sorunsal açıdan yansıtan, dönüştürülmüş, anlaşılmış yerler; yalnızca topografik bir yer değil, anlam üreten, anıları barındıran, kişilerin iç dünyasını yansıtan bir değer olarak tanımlanan algısal mekân, ‘labirentleşen dünya ya da kapalı ve dar mekânlar’ ve ‘sınırları sonsuza açılan mekânlar; açık ya da geniş mekânlar’ olmak üzere iki başlık altında incelenir” (Korkmaz, 2007: 403). Karakterin benlik algısına göre paralellik gösteren mekân, karakterin psikolojisine göre dar ya da geniş mekân olarak adlandırılabilir. Mekan bazen karakterin içinde bulunduğu psikolojik duruma göre daralarak karakteri sıkı, bunaltan bazen de genişleyerek açılan kişiye sonsuzluk evrenini açan yapıya bürünebilir.

Dar mekânlar, kahramanın psikolojik olarak içinde bulunduğu bunaldığı, sıkıldığı, kendisini ifade edemediği mekânlardır. *Düş Kesigi* romanı karakterin psikolojik durumu nedeniyle daha çok kapalı, dar mekânlarda geçer. Örnek verecek olursak: “Bir kafeye girmem, bir pastanede oturmam, bir sinemaya gitmem, bir lokantada yemek yemem, düzen dâhilinde insanı kapsayan hiçbir mekâna sığmaya tevessül etmem” (s. 290) sözleriyle karakterin mekân tercihleriyle iç dünyasında yalnız olduğu, insanlardan kaçtığı net bir şekilde görülmektedir. “Bazı insanlar içe dönüktürler, yalnızlığı, kapalı mekânları kapanmayı, inzivaya çekilmeyi severler. Bunlar dışa dönük aktif değil, içe dönük pasif kişiliklerdir. Bireysel, felsefi, metafizik anlamda zihinsel faaliyetlerle uğraşırlar. Bu tür kişilikler, kendi varoluşlarını ancak kapalı mekânlarda gerçekleştirebilirler” (Çetin, 2005: 135). Bu yüzden *Düş Kesigi*’nde mekân M’nin varoluşsal problemlerini ve benlik algılarını yansıtan, çoğunlukla algısal olarak dar/kapalı mekanlardan oluşan bir dünyanın işaretçisidir. Çalışma odasını, çalışmama odası olarak tanımlar ve evde kendi benliğini unutmaya başlayan M’nin düşünceleri mekân değişikliğini gerekli kılar. Olayların başlangıcı yaşadığı evdir ve algısal olarak dar bir mekândır. Çünkü ilk hayali bu evin tavanında görmüş. Zihni bu evde karışmış, kendisine burada yabancılaşmıştır. Bu yüzden yaşadığı evini karısı Z’yi geride bırakıp köhne karanlık eşyasız bir konağa yerleşir. “Burası bir konak. (...) Burası sadece bir konak değil, eski ve terk edilmiş bir konak. Ama her terk edilenin olduğu gibi buranında kendisine göre birtakım kader yoldaşları var” (s. 108). Karakter kendi evinden daha dar/kapalı bir mekân olan konakla arasında duygusal bir bağ kurmuş ve bu şekilde kendi yalnızlık, terk edilmişliğini konağın terk edilmişliğine benzetmiştir. Konak toz toprak içerisinde eşyasız terk edilmiş bir binadır. M orada zaman geçirmek için odaları temizlemiştir. Konakta yaptığı bu temizlik ile zihnini de konağa paralel olarak çocukluğundaki anılarla temizlemeye çalışmaktadır.

“Bazı kişiler, kapalı mekânlarda bunalırlar, sıkılırlar, tedirgin olurlar, korkarlar, sanırlar görürler. Ancak açık mekânlarda ruhsal bir dinginliğe ve huzura sahip olurlar. Dolayısıyla mekânın, mekân tercihinin kişilikle, ruhsal durumla, mizaçla doğrudan bağlantısı vardır” (Çetin, 2005: 134). Yazar mekân ile ruh durumu arasındaki ilişkiyi roman içerisinde karakterin psikolojisine uygun bir biçimde kullanmıştır. Bu yaşanan ruhsal durumun okur tarafından anlaşılmasına kolaylık sağlarken olayların gelişimine ve düğümün çözümüne de katkı sağlamaktadır. *Düş Kesigi* romanında psikolojik olarak rahat olunan yerler geniş/açık mekânlardır. “İlk günlerdeki gibiydi park. Etrafı çevrilmemişti, çimenleri zaten azdı ama onlarda diz hizasına kadar demirlerle çevrilmiş değildi. Sanki biraz da yolun dışında gibiydi, üstelik giriş için fazladan mesai gerektirecek kadar. Geçerken bir soluklanayım denmez böyle parklarda, yola uzak oluşları nedeniyle çünkü bir dengesizlik de var çünkü etrafı da açık, gel bana dinlen der gibi (...) Hoşlandım, çok güzel, yürüdüm yürüdüm ve durdum öylece” (s. 269). Bu örnekte olduğu gibi M parktan hoşlanır. Orada bulunmaktan zevk alarak M’nin ruhsal yönden rahatlamasına katkı sağlar. Çünkü çocukluğunda annesiyle beraber parka gidip orada onunla güzel zamanlar geçirmiştir. Anneler insanların en değerli varlıklarıdır. Her çocuk annesini sever ve ondan ayrılmak istemez. Bu yüzden aralarında duygusal bir ilişki kurduğu park ve annesi onu mutlu eder. “Annemle parka giderdim ve ben bunu söylemişim değil mi, yan yana yürürdük annemle”

(s. 283) cümlesinde gördüğümüz gibi park annesiyle paylaşım hâlinde olduğu bir mekândır. Bu yüzden park M için geniş mekândır.

M'nin gençlik yıllarının geçtiği Çapa, Gedikpaşa, Beyazıt Meydanı, Sahafklar Çarşısı, Tiyatro Caddesi, Ortaylı İş Hanı, Süleymaniye, Derkenar Kiraathanesi, Çapa'daki evi nötr mekanlar sınıfına girer.

Klasik ve modern roman terminolojisine göre incelediğimizde görüldüğü üzere dar mekânların fazlalığı dikkat çekmektedir. Karakterin ruh haliyle ilişkilendirebileceğimiz bu durum zaman başlığında incelediğimiz şekilde nesnel gerçekliği yıkıcaak türdendir. Kişinin zamanda adeta yolculuğa çıkması mekân insan ilişkisinin subjektif boyutunun göstergesi biçimindedir. Karakterin benliği yani belleği ile olan iletişimindeki kopukluklar postmodern anlatılara özgü bir şekilde uzam mekân ilişkisini sarsarak soyut bir şekile bürünmüştür. Tıpkı karakterin zamanda sınır tanımaz durumu gibi mekân içerisinde de sınırsız, soyut bir durum hâkimdir. Bu mekânlar gerçeklik arz etseler bile kurgu içerisinde soyutturlar. Çünkü birey aynı anda hem gelecekteki hem de geçmişteki kendisi ile şimdiki zamandaki bir mekânda buluşmakta, iletişim kurmaktadır. Bu durum gerçek ile duysal mekânın iç içe geçmesine romanın merkeziyetsiz bir yapıya bürünmesine neden olmaktadır. Nesnel gerçeklik algısının yıkılmasına neden olan bu yapı karakterin gerçeklikten koparak belleğin sınır tanımaz imkânlarından faydalanmasına imkân sunar. Gereksiz Yazar, mekânlarda kaybolarak gerçeği aramaya çıkmıştır. Okuru da aktif duruma getiren bu belirsizlik yazarın verdiği ipuçları ile karakterle beraber bir arayışa götürmektedir (Evis, 2021). Bu şekilde nesnel mekânların gerçekliği de postmodern romanda tartışmalı duruma düşmüştür. Gerçeğin ne, gerçek mekânın neresi olduğu okura ve onun belleğine bırakılmıştır.

3. TEMATİK KURGU

Varoluşsal sorgulama, Türk romanlarında birçok kez konu olmuştur. *Düş Kesiği* romanının ana teması da varoluşsal sorgulamadır. Gittiği yayın evindeki sorumlunun Yazar'ın yazdığı romanın daha çok satılacağı, daha çok okunacağını düşünmesi, bir takım değişiklikler istemesine neden olur. Roman metninde yapılan düzenlemeler Yazar'ın iç dünyasında huzursuzluklara neden olur. Kurguda yapılan düzenlemeler benliğinin bölünmesine ve gerçek benliğini arayışı teması üzerine kurgulanmıştır. Burada yazarın asıl anlatmaya çalıştığı maddi kaygılar sebebiyle eserin orijinalliğinin bozulmasıdır. Doğal olandan ziyade yapay olanın tercih edilmesinin bir eleştirisidir. Çünkü yazar kendi iç dünyasını yansıttığı bu romanda yapılan değişikliklerle yine iç dünyasında bir takım değişiklikler yapılmış hissine kapılmıştır. Bu nedenle kişilik bölünmesi yaşamıştır. Aslında yazdığı romanın içindeki kişi de kendisidir. Postmodern romanların üstkurmaca tekniği adı verilen yöntem bilinç akışı ile okura aktarılmıştır. Ana temanın şekillenmesine katkı sağlamıştır. Küçükken annesi ve babasıyla olan diyaloglarının ilerideki yaşamını etkilemesi çocukluk döneminin insan hayatındaki önemini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda babasının üzerinde kurduğu baskı onun mükemmeliyetçi kişiliği, çocuğunun kusursuz olmasını istemesi, Yazar'ın iç dünyasında hata yapmama, her zaman mükemmel olma güdüsü halini almıştır. Alt benliğiyle üst benliğinin çatışmasından doğan bu farklı benlikler oluşması durumu psikanaliz incelemelerle daha iyi açıklanabilmektedir.

Düş Kesiği romanın diğer bir teması aşktır. Yazar'ın gençlik yıllarında tanıştığı aşık olduğu Z'nin diğer adıyla Melek'in onu her türlü şartta kabul etmesi onun peşinden koşması, onu dışlamak, ötelemek yerine içinde bulunduğu durumu atlatması için destek olmasıdır. İnsanlar bu gibi durumlarda korkar uzaklaşırlar fakat Z romanda önemli bir karakter olarak ideal eş nasıl olur bu gibi durumlarda eş nasıl davranır gibi sorularında cevabını vermektedir. M, yatağından çıkıp salonda uyuduğunda, geceleri uyanıp camdan kimin arabası bu kırmızı araba diye düşündüğünde Z hep onu gözlemlemiştir. Fakat müdahale etmemiştir. Çünkü Yazar'ın varoluşsal problemini kendisinin çözmesi lazımdır. Z

ile evliliklerinin ilk yıllarından günümüze kadar olan süreçte yaşantılarına ve yapılan fedakârlıklara ara ara değinen yazar ideal eş profili çizdiği Z ile okura örnek teşkil etmiştir.

Düş Kesiği romanında diğer bir tema yayın evleridir. Yayın evinin otoriter tavrı karakterin gelişimini üstkutmaca olarak etkilemiştir. Bir kitabın yayımlanana kadar hangi süreçten geçtiğini, ne gibi sıkıntılar yaşanabileceğini ve yayın evlerinin yazarlar üzerindeki ticari kaygıları dolayısıyla eserlerin içeriklerine müdahale etmesini başkışı üzerinden tasvir eder. Bestselir olacağını düşünerek eserlere müdahale ederek orijinalliklerini bozarak düzenlemeleri, genç yazarların yazma isteklerinde azalmalara sebebiyet verecektir. M'nin yazdığı romandaki orijinal metnin üzerinde yaptığı düzeltmeler aslında onun kişiliğine bir müdahaledir. Orijinalin, doğal ve özgün olanın yerine yapay olanın tercih edilmesinin yarattığı bunalım ve kaygı ortamı romanın ana temalarından biridir. Metinde yapılan değişiklikler ile karakterin benliğindeki bölünmeler beraber gerçekleşmiştir. Bu nedenle yayın evinin otoriter tavrı karakteri ve dolayısıyla tüm olay örgüsünü etkilemiştir. Yazarın yaşantıları metin halkalarının kesişmesi noktasında önemli bir figür olan yayın evleri ve günümüzde sanata ve sanatçıya olan bakış açılarına çok yönlü bakmamızı da sağlar. Bu yüzden yayın evlerinin otoriter tavrı ve genç yazarlar üzerindeki tesirini aktarmaktadır.

Düş Kesiği romanında kurguyu oluşturan ve çatışmayı sağlayan değerleri “Kora Şeması” nda şu şekilde göstermek mümkündür (Tablo 1).

	Ülkü Değer (Tematik Güç)	Karşı Değer (Karşı Güç)
Kişiler Düzeyinde	Gereksiz Yazar, M, Yaşlı Adam.	Yayın Evi Sorumlusu, Baba.
Kavramlar Düzeyinde	Varoluş, yükseliş, rüya, aşk, arayış,	Ayrılık, yok oluş, psikolojik baskı, kuşku, otorite.
Simgeler Düzeyinde	Ev, roman, palto, kırmızı araba, dışarı.	Konak, düzenleme yapılan roman, kazak, içerisi, yayınevi.

4. SONUÇ

Düş Kesiği romanı isim-içerik ilişkisi, konu, tema, olay örgüsü, zaman, mekân, bakış açısı ve anlatıcı bakımlarından incelenmiştir. Bu bağlamda Gereksiz Yazar'ın varoluşsal sorgulamasını ve benliğini ararken yaşadıklarını romanın ana kurgusunu oluşturmuştur. Belirsizlikler, dar mekânların ve geniş mekânların varlığı, algısal ve soyut mekânlar romanda tespit edilen unsurlardır. Kişi kadrosu, karakterin içe kapanıklığı ve yazarın bilinç akışı tekniğini sıklıkla kullanması hasebiyle kısıtlıdır. Kişiler silikleşmiş, hayal-gerçek arasındaki kişilerin varlığı postmodern romana özgü çoğulculukla ilişkilendirilmelidir. Zaman muğlaklık. Hangi zamanda geçtiği anlık değişmektedir, karakterin aynı anda gelecekteki kendisiyle karşılaşması sebebiyle gelecekle geçmiş ve şimdiki zaman iç içedir. Olaylar karakterin iç dünyasındaki sıkıntılar ve kendi benliğindeki parçalanmalar nedeniyle genellikle dar/kapalı mekânda geçer. Bu mekanlar çoğu zaman algısal ve soyuttur. Yazar bu yüzden karakterin psikolojisi ile uyumlu mekânları tercih etmiştir. Olay örgüsü belirsizliklerle doludur. Kişi, zaman ve mekan düzlemindeki değişiklikler roman başkışısını modern ve klasik romanlardan ayırmıştır. Bireyi değiştirmiş ve üç farklı kimlikle karşımıza çıkarmıştır. Zaman akışı lineer bir çizgide ilerlemez. Birey kendisi ile karşılaşabilmektedir. Olay örgüsünde kendisi ile karşılaşmalarındaki tanıyamama durumu postmodern romanın belirsizlik, hayal ile gerçek roman kişilerinin oluşumunu da belirlemiştir. Gerçeklik modern ve klasik romanlardakilerden farklı bir şekle bürünerek merkeziyetsiz, kaygan bir zemine

oturturulmuştur. Yazarın dili son derece anlaşılır ve sadedir. Karakterin yaşadığı şizofrenik durum romanın başat unsurları olan olay örgüsü, zaman, mekan ve kişilerin nesnel gerçeklik durumunu parçalamıştır. Sonuç olarak bakış açısı, kişi kadrosu, zaman ve mekân unsurları incelenerek romanın postmodern bir roman olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (2013). *Anlatma Esasına Bağlı Edebi Metinlerin Tahlili*, Kurgan Edebiyat, Ankara.
- Boynukara, H. (1997). *Romanda Bakış Açısı ve Anlatılış*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Çetin, N. (2005). *Roman Çözümleme Yöntemi*, Öncü Kitap, Ankara.
- Çetişli, İ. (2004). *Metin Tahlillerine Giriş 2*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Ecevit, Y. (2011). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Evis, A. (2021). *Türk Romanında Postmodernizm - Teori ve İnceleme*, Kriter Yayınları, İstanbul.
- Güler, A. F. (2022). Sait Faik Abasıyanık'ın “Meseret Oteli” Hikâyesinde Belirsizlik Alanları ve Boşlukları Doldurmak, *Türük*, no. 28, 137-148.
- Korkmaz, R. (2007). “Romanda Mekânın Poetiği”, Ayşenur Külahlıoğlu İslam, Süer Eker(derl.), *Edebiyat ve Dil Yazıları*, Grafiker Yayınları, Ankara, 399-415.
- Korkmaz, R. (2015). *Yazınsal Okumalar*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Namlı, T. (2007). “Arketipsel Sembolizm Açısından Elif Şafak'ın ‘Pinhan’ Romanının İncelenmesi”, *TurkishStudies* 9 (4), 1210-1230.
- Sazyek, H. (2002). “Türk Romanında Postmodernist Yöntemler ve Yönelimler, *Hece- Türk Romanı Özel Sayısı*, Mayıs/Haziran/Temmuz, 493-509.
- Stevick, P. (2010). *Roman Teorisi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Stevick, P. (2017). *Roman Teorisi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Süngü, G. (2018). *Düş Kesigi*, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Şahin, G. B. Y. (2019). *Türk Postmodern Anlatılarında Modernizm Eleştirisi*, Bilge Yayıncılık, İstanbul.
- Tekin, M. (2006). *Roman Sanatı*, Ötüken Yayınları, İstanbul.